

GANDALF MOTORBICIKLIN

KÉSZÍTETTE ÉS FORDÍTOTTA: JÓTH-PALÁSTHY JUCA (JAERTHEL)

A fanfiction rejtelsei után most tovább kalandozunk a rajongói alkotások körében. Eva Zahradníkovával (Mirachhal), a Tolkien Levelező Verseny Quendi kategóriájának többszörös győztesével és első külföldi szervezőjével beszélgettem munkáiról, terveiről és online közösségszervező aktivitásáról. Mirach botanikusként egyetemi oktató, valamint a fák élettartamát, öregedését vizsgálja. Szlovákiában él férjével és kislányával. Kedvenc időtöltései közé tartozik az alkotás (legyen szó akár írásról, akár rajzolásról), a kézműveskedés és a történelmi vívás.

Hogyan szeretted meg Tolkienet és műveit?

Nem igazán emlékszem, hány éves voltam, amikor először került a kezembe *A Gyűrűk Ura*. Tíz lehettem, amikor *A hobbitot* olvastam, néhány évvel később pedig megtaláltam a trilógia köteteit a polcon. Emlékszem viseltes borítójukra, az illatukra és a tapintásukra. Emlékszem, reggel korábban felkeltem, hogy még elolvashassak egy-két fejezetet, mielőtt elindulok az iskolába, mert nem hagyott nyugodni a történet, amit előző este félbe kellett szakítanom: tudnom kellett, mi történt azután! Emlékszem, milyen érzés volt befejezni az egyik kötetet, és azonnal kinyitni a következőt – és emlékszem arra is, hogy amikor elolvastam a történet utolsó szavait, utána egész nap mintha egy álomban jártam volna. Ezek az első Tolkiennel kapcsolatos élményeim.

Aztán 15 éves koromban kezembe került *A szilmarilok* és a *Befejezetlen regék*, és újraolvastam a trilógiát, mielőtt ezekhez hozzákezdtem volna. Ekkor kezdtem el kiírni az összes verset a könyvekből, és szóról-szóra megtanulni őket. Máig emlékszem majdnem az összes Tolkien-versre, amely cseh fordításban valaha megjelent (akkoriban ugyanis szlovákul még nem léteztek). A később megjelent szlovák fordítás nem volt méltó az eredeti szövegekhez, így hát elkezdtem dolgozni a saját verziómon. Minden verset lefordítottam *A Gyűrűk Urából*, és majdnem mindet *A hobbitból*. A szlovák kiadó nem tervez új kiadást, így egyelőre csak a többi rajongóval osztottam meg őket. Amikor azonban a *Beren and Lúthien* megjelent, azonnal elkezdtem lefordítani a verses szakaszokat (egészen pontosan 3235-öt). Épp most fejeztem be, és elküldtem a kiadónak. Remélem, lesz valami eredménye.

Idén szervező leszel a Tolkien Levelező Verseny nemzetközi kategóriájában – de hogyan lettél először résztvevő?

Én kezelem az egyik legnagyobb Tolkien témájú csoportot a DeviantArton (valahogy megörököltem az alapítójától). A verseny első nemzetközi évében a szervezők megkértek, hogy segítsék a népszerűsítésében. Megtettem, és egyúttal be is neveztem.

Kép: Mirach [TLV]

Részt veszel más hasonló programokon, kihívásokban is?

Tagja vagyok a Szlovák Tolkien Társaságnak, de inkább online vagyok aktív. A *TheLotrClub* DeviantArt-csoportban indítottam egy interjú-sorozatot „*Talks with Tolkien artists*” (Beszélgetések Másodteremtőkkel) címmel, amelyben egyaránt igyekszem reflektorfénybe állítani a tolkienita közösség ismert és ismeretlen művészeit. A *Teitho* nevű fanfiction-verseny moderátora is vagyok, ahol minden hónapban új kihívás elé állítjuk a résztvevő szerzőket. Szoktam segédkezni a márciusi „*Back to Middle-earth Month*” („Vissza Középföldre!” hónap) szervezésében is, vagy legalább benevezek. A novemberem pedig általában a *NaNoWriMo* jegyében telik: ez egy írói kihívás, melynek célja, hogy egy hónap alatt elérd az ötvenezer szót egy újonnan kezdett történetben.

Szerinted mennyire fontos az, hogy egy fanfiction vagy fanart alkotója tiszteletben tartsa az eredeti mű szerzőjének koncepcióit, a kánont?

Minden rajongótábor esetében a legkonzervatívabb „puristák” képviselik az egyik, míg a szerző eredeti elképzeléseitől gyökeresen eltérő művészek a másik véglet. A kettő között persze sok különböző fokozat létezik. Én mindkét oldalt meg tudom érteni: a „puristák” igyekeznek szem előtt tartani, hogy maga Tolkien mit szere-

tett, minek örült volna, míg a velük szemben állók szeretnének szabadabban mozogni az általa megalkotott világban. Ha az én történetemről lenne szó, azt hiszem, nem örülnék neki, ha mások átformálnák olyasvalamivé, ami távol áll tőlem – de merem állítani, hogy elfogadnám, vagy legalábbis eltűrném. Az emberi elme szépsége abban áll, hogy mind különbözünk, és mindannyian másképpen értelmezzük, más szempontból látunk egy-egy történetet. Hogy egy példát is mondjak, van egy orosz fanfiction, az *Arda Fekete Könyve*, ami a „sötét oldal” szemszögéből írja le *A szilmarilok* eseményeit, elmossa a jó és rossz közötti határokat. Ez a megközelítés sok vitát szított, de én személy szerint izgalmasnak tartom, és meg is tudom érteni, azzal együtt, hogy közben nem feledkezem el Tolkien eredeti üzenetéről sem.

Ami a saját alkotásaimat illeti... egyszer szóról szóra követem *A szilmarilok*ban szereplő leírást, másszor gondolkodás nélkül lerajzolom Gandalfot egy motorbiciklin. Ha ugyanis igazán szeretsz valamit, tudnod kell nevetni rajta.

Kép: Mirach [DeviantArt]

Mi a véleményed arról, amikor egy-egy alkotás a művész engedélye nélkül kerül megosztásra?

Nagy a különbség a megosztás és a lopás között. A legjobb esetben a megosztás pontos forrásmegjelöléssel, és persze nem kereskedelmi céllal történik. Semmi problémám nincs azzal, ha valaki megosztja egy alkotásomat a barátával vagy követőivel, és feltünteti az eredeti linket. Ennél már kevésbé ideális, ha az utóbbi elmarad. Ez esetben – bár örülök, hogy annyira tetszett az illetőnek a munkám, hogy megosztotta – szeretném, ha azok, akik ezt látják, azt

Kép: Mirach [TLV]

is tudhatnák, ki volt az alkotó, és a többi munkámra is vetnének egy pillantást. Így hát nem örülök kifejezetten a dolognak, de eltűröm. Amit nem tolerálok, az az, amikor valaki ellop egy nem általa készített művet, és kereskedelmi célokra használja – például pólók vagy nyomatok eladására –, gondolván, hogy kidobta a Google, tehát ingyen van. Nem, nincs ingyen.

Mi volt a legfurcsább, legváratlanabb hely, ahol szembetaláltad magad egy alkotásoddal?

Az egyik alkotásom szerepel a harmadik *Hobbit*-film extrái között. Nem vagyok oda a filmekért, de így is nagy megtiszteltetésnek vettem. A fanfictionjaim közül pedig néhányat lefordítottak oroszra, németre és kínaira is.

A legkülönösebb azonban mégis az „Egy Fánk Mind Fölött” esete volt, amit a Tolkien Levelező Verseny egyik feladatára alkottam. Valahogy egy éjszaka alatt híres lett. Sosem fejtettem meg igazán, hogyan történt, de internet-szerte elterjedt, és népszerűvé vált az összes közösségi médiafelületen, ahol megosztották (néha forrásmegjelöléssel, néha anélkül). Még most is felbukkan néha. Mémek készültek belőle, sőt, valaki még egy történetet is írt róla.

Mirach művei:

- **Fanfiction.net:** <https://www.fanfiction.net/u/1740140/Mirach>
- **Stories of Arda:** <http://www.storiesofarda.com/author.asp?AuthID=2706>
- **DeviantArt:** <https://mirachravaia.deviantart.com/>

TheLotRClub: <https://thelotrclub.deviantart.com/>
Teitho: <http://teitho.waking-vision.com/>